

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

IV. De Ira.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

286 *Moralis Theologiae Tract. II. Peccata,*
insurgente hinc amore seculi huius, & horrore futuri. Hi
quidem actus, si plenus consensus voluntatis, mortalia sunt;
si verò imperfecti quidam actus, & indeliberati, venialia
commissa.

CAPVT IV.

De Ira.

§. 1. 40. *Ira.* **Q**uid est Ira? Appetitus vindictæ inordinatus. Im-
propriè autem appellatur Ira passio appetitus ira-
scibilis, quæ accedit ex bilis excitatione, & furore contra
proximum, quæ quidem solum in vociferationem absque
alicuius damni voluntate prorumpit.

41. *Quàm graue crimen Ira propriè sumpta?* Ex genere suo
mortale, cum inordinatio appetitus circa grauem vindictam
sumendam effrænatur. At hæc inordinatio grauis erit, quan-
do appetimus immeritum grauius punire: seu punire eum
super quem non habemus auctoritatem: seu punire aliquem
non ex iustitiæ zelo, sed ex vindicta, aut graui odio, & de-
siderio damnum inferendi. Ratio est, quia tunc Deo grauis
irrogatur iniuria clamanti: *Mihi vindicta*, & proximo gra-
ue damnum infertur.

42. *Impropriè autem sumpta quantum est crimen?* Nullam
quidem secundum se; quia est quædam passio naturalis na-
turali impotentia exorta ex naturali obiecto, qua in re ani-
mantia referimus.

§. 2. 43. *Maledi-
stiones.* **Q**uando Ira impropriè sumpta prorumpit in Maledictio-
nes, quòdnam peccatum est? Si maledictiones ore tenus pro-
ferantur absque desiderio executionis in proximo, in quem
iactitantur, neque respectu personarum sint grauius con-
tumeliosæ: illa ira impropria solum est peccatum veniale.
Qui tamen ex animo deliberato alium, vel se ipsum maledi-
cit, imprecando sibi, aut alteri graue malum sub ratione ma-
li, cum desiderio, quod eueniat, grauius peccat. Dixi sub ra-
tione mali, quia imprecari malum sub ratione boni, hoc est,
ut inde bonum exoriat, non est peccatum. v. gr. imprecari
ægritudinem corporis peccatori, pro animi salute recuperan-
da. Porro si malum, quod imprecaris, sit leue, etiam si toto
animi affectu desideres, venialis culpa est.

44. *Indica, vndenam dignoscemus, num animo euentus gra-
uis maledictio sit iactata?* Iuxta animorum specialem con-
textum

est interpretandum. Plerumque qui facilis est perturbatus, dum non adest inimicitiae causa, aut odij grauis occasio, etiam si repente sibi videatur concupiisse euentum, non tamen vlllo modo desiderat. v.gr. mater iactat in sibi charum filium grauem maledictionem: videtur sibi mentis perturbatione considerata, ex voluntate locutam esse: at si mox ei obiticias: filium ne vis inferno detrudi? respondebit: Avertat Dominus. Affirmit igitur maledictiones illas, quas contra tibi iniustum, vigente praecipue odij occasione, iactas, plerumque cum intentione euentus exprimi; quae autem in filium, in amicum, in famulum, non tam ex odij affectu, quam ex mentis perturbatione infliguntur, plerumque efficaci euentus desiderio priuari. Vnde plerumque mortalia crimina vitanda spero.

45. *Est ne licitum Diabolum maledicere?* Peccatum est eum maledicto afficere quo ad naturam bonam quidem; & à Deo factam; propter ipsius culpam & aduersus homines odium, nullum peccatum est Diabolum maledictis vulnerare.

46. *Quidnam de maledictionibus in irrationabilis animalia iactatis?* Si tales maledictiones in creaturas iactentur, & desiderentur vt creaturis Dei, est blasphemia. Si iactentur, & desiderentur; vt eueniant propter damnum redundans in proximum, est iniustitia grauis quidem, aut leuis iuxta materiae desideratae grauitatem, aut leuitatem. Si verò iactentur, vt illis eueniant neque vt creaturis Dei, neque vt rebus proximi, sed vt entia quaedam sunt, est vanitas, & peccatum solummodo veniale; quia res vana exoptatur, cum rei ratione carenti bonum aut malum secundum se sumptum non conueniat.

47. *Filius Ira recenset.* Sex adnumero, Indignationem, Tumorem mentis, Contumeliam, Blasphemiam, & Rixam. *§. 3. Clamor Ira sex filia.*

48. *Definitio indignationem.* Ex ira quis assolet loqui, non dignari, aut nominare nomine proprio, aut aliquod benevolentiae signum exhibere.

49. *Tumorem mentis.* Tumor mentis tunc adest, cum diutius iram retinco, cogitans modum, & media vindicta.

50. *Clamorem.* Cum ex ira litigatur, clamores assolent excitari.

51. *Blasphemiam.* Ex ira conceptae immoderatione aliquando effrenata libertas verba in Deum aut Sanctos efformat; pluuia aut ventis à Deo immissis sub ea formalitate maledictis

288 *Moralis Theologiae Tract. II. Peccata,*
maledicit; infert Deo, aut Sanctis iniuriam eorum imagines
violando.

52. *Contumeliam.* Proximo ex ira feruore verbis contumelia exprimitur inferuntur.

53. *Rixam denique explana.* Rixa illa est, cum facto documentum infertur, lutum proiiciendo, vulnerando, &c.

fres 54. *An actus hi venialem culpam excedant?* Ira equidem habet status. Aut enim tantum interius concipitur, aut exterius etiam aliquo signo manifestatur, aut ad opus festinat, in quo vindicta consistit. Indignatio igitur, qua homo indignum reputat proximum sua familiaritate, mortalis est in tribus casibus. 1. Quando adeo prorumpit, vt homo sit peratus proximum non iurare etiam in iis, in quibus ex precepto tenetur. 2. Cum adest interior personae contemptus. 3. Cum scandalum graue exoritur. Extra hosce casus venialis est. Præterea tumor mentis, seu illa audacia, qua homo insurgere audet ad vindictam, ex qua in mente variæ nascuntur cogitationes: erit quidem tam graue peccatum, quam grauis vindicta excogitata. Qua vero parte ira in signo consistit exteriori, tres filiae exoriuntur, Clamor, siue inordinata illa & confusa locutio ex se veniale peccatum, nisi ex scandalo fortasse mortalis fiat: Contumelia, seu iniuriosum verbum graue aut leue iuxta contumeliae grauitatem, aut leuitatem, aut qualitatem personae, quæ iactatur. De Blasphemia iam dixi. Qua denique parte ira ad opus descendit, habet filiam Rixam, sub qua est bellum, vulnera, & contentiones, quæ quidem omnia grauitate iuxta affectum internum, & effectus grauitatem lædent conscientiam, aut venialia erunt.

CAPVT V.

De Gula.

§. 10.
Gula.

55. *Quid est Gula?* Appetitus inordinatus cibi, & potus. Inordinatum dixi: quia ordinatus ad sustentandam vitam, virtus est temperantiæ, & sobrietatis.

56. *Quòdnam peccatum Gula est?* Ex genere suo veniale, etiam si absque vtilitate se quis cibo & potu vsque ad vomitum ingurgitet; nisi ex huiusmodi vomitione grauia saluti incommoda exoriantur. Verùm ad consulendum valetudini licet vomitum excitare, cum quis cibo aut potu pergrauatur.

57. *Licit*